

Rouwhulde – de heer Jean-Luc Dehaene, minister van Staat

De voorzitter:

Dames en Heren, waarde collega's, op 15 mei is in Quimper, op 73-jarige leeftijd, minister van Staat Jean-Luc Dehaene overleden. Hij was lid van de Kamer van volksvertegenwoordigers van 1987 tot 1995.

Jean-Luc Dehaene werd geboren op 7 augustus 1940 in Montpellier, als zoon van een Brugse psychiater. Eén uitspraak van zijn vader zou de jonge Jean-Luc voor altijd onthouden: "Zelfs de grootste gek kan je begrijpen, eenmaal je weet wat de logica is waar hij mee denkt." Die levensles lag mee ten grondslag aan zijn legendarische zin voor compromis. Een andere eigenschap die hem evenzeer kenmerkte, zijn geloof in teamwerk, ontwikkelde hij als lid van de Chiro en van de katholieke scouts in zijn thuisstad Brugge.

Na de oude humaniora te hebben gevolgd aan het Brugse Sint-Lodewijkscollege en aan het Aalsterse jezuïetencollege, studeerde Jean-Luc Dehaene tegelijk rechten en economie aan de Facultés Universitaires Notre-Dame de la Paix in Namen en aan de Katholieke Universiteit Leuven.

Tussen 1963 en 1967 was Dehaene verbondscommissaris van het Vlaams Verbond van Katholieke Scouts. Vanaf 1965 werkte hij op de hoofdstudiedienst van het Algemeen Christelijk Werkersverbond, het ACW. Van 1967 tot 1971 was hij nationaal ondervoorzitter van de CVP-Jongeren. In 1972 trad hij toe tot het Nationaal CVP-Bureau, en begon hij een loopbaan als kabinetsmedewerker: bij minister van Openbare Werken Jos De Saeger, van 1972 tot 1973; bij minister van Volksgezondheid Jos De Saeger, van 1973 tot 1974; bij minister van Economische Zaken André Oleffe, van 1974 tot 1977.

In nauwelijks vijf jaar tijd had Jean-Luc Dehaene zich doen gelden als een bijzonder bekwame en gedreven cabinetard, die zijn dossiers steeds door en door kende en bovendien als geen ander netwerken kon vormen. In 1975 stelde Fernand Herman, de opvolger van André Oleffe als minister van Economische Zaken, hem dan ook aan tot kabinetschef. In 1977 werd hij kabinetschef van minister van Vlaamse Aangelegenheden Rika De Backer. Van 1979 tot 1981, ten slotte, was hij kabinetschef van eerste minister Wilfried Martens.

Van december 1981 tot mei 1988 was Jean-Luc Dehaene minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen in de regeringen Martens V, Martens VI en Martens VII. Begin 1988 slaagde hij erin de zware politieke crisis op te lossen die een jaar eerder ontstaan was naar aanleiding van de zaak-Happart: in iets meer dan honderd dagen bereikte hij een akkoord over een nieuwe staatshervorming, die, na de staatshervormingen van 1970 en 1980, noodzakelijk was om de acute communautaire problemen op te lossen. Daardoor kon de regering Martens VIII in mei 1988 van start gaan, met Dehaene als vice-eersteminister, minister van Institutionele Hervormingen en minister van Verkeerswezen.

In maart 1992 nam Jean-Luc Dehaene zelf de leiding over een coalitie van christendemocraten en socialisten. Mede door het respect en door het vertrouwen dat hij bij de regeringspartijen genoot, alsook door zijn bemiddelend optreden, kon in september 1992 het Sint-Michielsakkoord worden gesloten, de basis voor de vierde staatshervorming, die België tot een echte federale staat omvormde.

De regering Dehaene I voerde ook een streng begrotingsbeleid, dat absoluut nodig was om de Belgische staatsschuld – die toen een van de grootste was van West-Europa – verder terug te dringen. Van 1995 tot 1999 zette de regering Dehaene II de sanering van de overheidsfinanciën onverminderd door, zodat de fameuze Maastrichtnorm uiteindelijk gehaald werd, en België tot de eurozone kon toetreden.

Onze voormalige collega Jean-Luc Dehaene bleef niet gespaard van ontgoochelingen, beproevingen en zelfs persoonlijke tragedies. In 1961, op 21-jarige leeftijd, verloor hij zijn vader. Zijn moeder bleef achter met zeven kinderen, van wie hij de oudste was. Tijdens zijn periode als eerste minister verloor hij twee kleinkinderen. Tijdens diezelfde periode greep hij net naast het ambt van voorzitter van de Europese Commissie, na een veto van de toenmalige Britse premier John Major op de top van Corfu in juli 1994. In de zomer van 1996 brak de Dutroux-zaak uit, en in het voorjaar van 1999 de dioxinecrisis. Voor de zware verkiezingsnederlaag van zijn partij enkele weken later, nam hij de volle verantwoordelijkheid op zich.

Hoewel Jean-Luc Dehaene van juni 1999 tot januari 2001 nog senator was, trok hij zich van dan af meer en meer terug uit de nationale politiek.

Van januari 2001 tot juli 2007 was hij burgemeester van Vilvoorde, en vanaf juni 2004 zetelde hij in het Europees Parlement. Hij was er een bijzonder actief lid van, onder andere, de commissie Constitutionele Zaken, de Delegatie voor de Betrekkingen met de Volksrepubliek China, en de Begrotingscommissie, waarvan hij van 2009 tot aan zijn overlijden ondervoorzitter was. De Europese integratie, waarvan hij een groot voorstander was, werd volgens hem het best gediend door de invoering of de versterking van elementen die in de praktijk voor meer eenheid zorgen, zoals de eenheidsmunt, het gemeenschappelijke paspoort of het gemeenschappelijke rijbewijs.

Aan titulatuur, etiquette en protocol had onze voormalige collega Jean-Luc Dehaene een grondige hekel. Voor hem telde niet de vorm, maar de inhoud. Zijn hoofddoel als politicus bestond erin structuren te helpen tot stand brengen die het samenleven van de burgers optimaal ten goede kwamen. Dat doel bereikte hij door aan zijn langetermijnvisie pragmatisme te koppelen, maar ook – en misschien vooral – zin voor samenwerking. Samen iets doen was voor hem de zin van het leven. Om het in zijn eigen woorden uit te drukken: “Samen iets doen was essentieel in alles wat ik gedaan heb, of het bij de scouts of de Chiro was, bij de CVP-jongeren of in de partij, het hoort bij mijn voorstelling van het geluk.”

Namens de Kamer heeft de voorzitter zijn echtgenote Celie en zijn familie oprechte deelneming betuigd.

Wouter Beke:

Groot was de verslagenheid toen het nieuws ons bereikte dat Jean-Luc Dehaene overleden was. Zijn heengaan is een groot verlies voor ons land en voor Europa.

Jean-Luc Dehaene was een monument in de Belgische politiek. Samen met Wilfried Martens en Herman Van Rompuy bouwde hij aan ons land, onze welvaart, onze staatsstructuren en aan Europa.

In aartsmoeilijke omstandigheden werd hij in 1992 eerste minister. Hij zorgde ervoor dat wij met zijn globaal plan de Maastrichtnorm haalden en zette ons land sociaal-economisch weer op de rails. Met het Sint-Michielsakkoord maakte hij van België een echte federale staat.

Jean-Luc Dehaene had ook een geweldige Europese missie. Als lid van de Conventie stond hij mee aan de wieg van het Handvest voor de Grondrechten van de Europese Unie.

Op zijn begrafenis zei ik dat wij in zijn afscheid ook een opdracht moesten zien, namelijk om zijn politieke erfenis te koesteren en voort te zetten. Ook vandaag nog kunnen wij veel van hem leren.

Jean-Luc Dehaene kon als geen ander akkoorden maken en compromissen sluiten. Hij durfde zich in de plaats te stellen van de ander en kon de logica van de ander doorgronden. Hij investeerde ook in vertrouwen, in menselijke relaties in de politiek, in zijn partij en ver daarbuiten. Zijn regeringsploeg was dan ook een echt team.

Persoonlijk zal ik zijn leiderschap in tijden van antipolitiek nooit vergeten. Dat inspireerde mij tot maatschappelijk engagement. Hij herstelde het geloof in de politiek, in de kunst van de politiek, voor mij en voor een hele generatie.

Daarom wil ik, ook namens mijn partij, hulde brengen aan Jean-Luc Dehaene.

Minister **Kris Peeters**:

Namens de federale regering betuig ik mijn hulde aan een groot politicus die, spijtig genoeg, is heengegaan. Hij heeft op de verschillende niveaus, niet alleen op het federale, maar ook op het Europese niveau, prachtig werk geleverd, waarvan alle burgers in België en Europa kunnen genieten. Met heel veel respect kijken wij terug op de belangrijke positie die Jean-Luc Dehaene heeft ingenomen.

De Kamer neemt een minuut stilte in acht.